

VLADIMÍR HOLAN

Sorok I

(VERŠE)

Nem, nem, legyen az bár csönd
vagy bosszú, itt nem a távolság a fontos,
nem az, hogy az emlékezésig
feledünk... A szerelem
a jövő számára a jövő által
vesz el... Az ártatlanság is
a névtelenséget viszi táncba...

Igitur I

Ahhoz, hogy a férfi magánya
megszólalhasson, e magánynak
ismernie kellene a hallgatást.
Ha a megelőzőből ki akarja
választani az összhangzatot,
a magzat feje nem ítélni el
a szeméremtest gyökerét.
De ő (a férfi), hogy az lehessen,
amivé a megszűnésben lesz,
épp ma mondott le
az életről...

A cseh Vladimír Holan a mi József Attilánkkal egyidős: szintén 1905-ben született (megh. 1980-ban), s körülbelül a jelentősége is az a cseh költészetben, ami József Attiláé a magyarban.

Lehet

(MOŽNÁ)

Lehet, hogy az egyidejűségnek
teljes egészében a
kontúr a fontos.
Lehet, már a teremtés előtt
létezett, s most a jelent
hozza mozgásba.
Persze, a gyorsított szorongásban,
a bizonytalanság félelmében
az azonnali pontatlanság is lehetséges...

Tovább

(DÁL)

Kicsalogatva lenni azáltal a véletlen által,
amit a sors tett lehetetlenné –
ezt hívják szerelemnek.
S kancsalul titkolózva, nem titkot őrizve,
így hívják majd továbbra is,
anélkül, hogy megkérdéznék:
halott nő halott férfinak miért hazudik...

Vagy talán valaki valamikor már látott
szánakozó kalapácsot, vagy hízogó kést
a borgőzös férfi kezében?

Portré I

(PORTRET I)

Mert nem tukmáltad rájuk a részvétedet,
megkérdeszik tőled: te még élsz?
Mert másokkal kell együtt élned,
az életnek háttal álló gyakorlat
így szól: Csak én vagyok az!
S mégis még mindig
útjukban vagy,
pedig bár napjában gyakran,
az öröklétben egyáltalán
nem vagy úttalan...

Introitus vaginae I

Ha a folyó a tengerbe hatol,
benne a tenger megtér a forrásához.
Szerintünk hátrál,
csak hogy a pokolból kifelé, amely
szorongatott helyzetben van,
s közben az ösztöneink
oly hatalmasan lakoznak,
hogy szinte álmodjuk őket... Így aztán
bizonytalan perc az őspere.

Pusztító bőség az élet...

Miért?

(PROČ)

A gyermek mosolya... Igenel? Elvet?
Mit tudunk ebben a szeretet nélkül
világban róluk? Ebben a világban, ahol
mintha örülni is félelemből
örülnénk? Ebben a világban, amely
már azzal is vétkezik, hogy
a pusztulásból való élet pártján áll,
azaz a pusztulásén.

A magány is alku... Minek hát alkudozni?

In valle lacrimarum I

Ez az a perc, amikor már
nincsen választás. Úttalan út van.
Ez az a perc, amikor a dolgok és a virágok
álmodban hallani vélnek valamit.
Ez az a perc, amikor a sors
hazudik vagy szimulál,
bebeszéli magának, hogy ő a végzet,
strici lesz belőle, olyan fickó,
ki gyakran van válságban. Ez az
a perc, amikor a szerelmet
a valótlanágban érzük tetten...
Na és a bűnrészesség egyes,
többes vagy általános számú vajon?

Betegség alatt

(ZA NEMOCI)

Pusztán az érzékeinkkel élünk.
Igazoltan vagy igazolatlanul.
Az érzékeinkkel, melyekhez néha
harmadik személyben szólunk,
mert nem lehet nekik hinni,
akkor sem, ha pontosan érkeznek,
s akkor sem, ha csak rövid időre jönnek,
vagy számításból örökre itt maradnak...
Így hát nekünk, kik megöregedtünk,
korán érzékezik a semmi...

Mint a gyerekek

(JAKO DĚTI)

Hogy a nők jelenléte bármikor? Ó, nem!
Az a valami, amit együtt élünk át,
szerelemellenes szerelem is lehet.
Csak a fájdalomban vagyunk gyerekek:
anyánkat keressük. A gyerek ilyen:
nem tudja, s máris sír!
Mi sem tudjuk, de mi csak azután
sírunk...

Halhatatlanság

(NESMRTELNOST)

Belépni magunkhoz, megtalálni
s megvalósítani magunkat,
anélkül, hogy a másra irányuló
szerelmünkben jelen volnánk,
ez az élet elutasítása...

Akkor hát hová legyünk, ó, hová?
Hisz már minden, mi láthatatlan,
itt van a láthatóban,
s mintha maga a halhatatlanság is
a haláltól iszonyodna...

Meddő virág

(PLANÝ KVĚT)

Ön szerint, hölgyem, ki csak
bizalmatlanul nyílik meg mások előtt,
lehet szeretni s viszonzásra
nem vágyakozni? Ha igen,
azok, kik így szeretnek,
miről maradnak le:
a kérdésről vagy a kísértésről?
S azért, hogy ne érezzenek hiányt,
kit vesznek maguk közé?
Itt van ön? S ott van-e egyáltalán?

A fiú

(HOCH)

Egy fiú így szólt hozzám: „Uram,
arról írjanak, amit
a nyári vendég a téli estéken
nem vett észre,
s ne hagyjanak ki semmit...
Sok érzékünknek semmi köze
az ijedelemhez... Ezek az érzékek, tudja,
csodálkozásból döbbenetbe esnek,
s mitsem értenek a tegnapi napból...
S mit csináljunk a sokaknak szóló
vázlatfüzettel s a mindenkinek készült
festményekkel? Mi itt a szükségszerű?
S mért legyünk hálásak annak,
akit már sohasem látunk?
A színházban, amikor elkezdődik a játék,
mért húzzák föl a függönyt?”

Idegenek

(CIZINCI)

„De hisz csak rosszat álmodtál,
ne sírjál, amitől félsz, az nincsen!”
mondogatjuk csak azért is,
hogy ne tudjunk róla,
lapulva bár, de ne lássuk
az iszonyatot, s hogy végül majd már
az ablakot se merjük kinyitni...

Idegenek vagyunk!
Idegenek, háziórizetben!

Ima

(MODLITBA)

Tudsz róla, anyám, hogy a hajdanvolt fiad
megint sírogat? Hiszen te annak,
ami még nincsen, s így megszületendő
(s e születés legyen bár pusztá meghálás)
azt is majdnem megengeded, hogy
teljesen elfeledjen...

Ó, te, akit soha senki nem érthet meg,
ha csak valaki meg nem szokja, azaz
el nem veszi a lényed, téged, akit
második szüzessége újra
megajándékozott saját magával...
Ó, anyám, mit mondasz, amikor hallgatsz?
Hiszen így arra se kerülhet sor,
hogy hajdanvolt fiad
önmagával találkozhasson.

Nem szükségesek

(NENÍ TŘEBA)

Milyen szívvel, milyen lélekkel,
milyen elmével és fölényvel,
nem kívántan és akarata ellenére,
minél vakabban, annál tisztánlátóbban
keríti hatalmába a változékony
érzékiség a pontosan érkező kedvest?!

Az örülethez nem szükségesek ketten...

Férfi a nőhöz

(VY)

Maga, igen, ki bátortalanul
tetvesedett el, s hálásan is,
amiért nem olyan nagyon magányos!
Maga hirtelen, és mintha szándékosan,
és mint az, ki észbe kap éppen,
aztán nem tud magával mit kezdeni,
mert nem tudja, mi következhet!
Maga, ki a befejezetlent is
megtartja magának! Maga,
ki azt mondta, azt az autodidaktát
soha nem felejtí el!

Az a fal

(TA ZED)

Aztán másról beszéltek,
de nem másként... S akkor hirtelen
meglátta azt a bizonyos falat,
a valamiképpen szükségszerűen
itt növekedőt, bár e növekvés
a kurvák, stricik és spiclik
titkos jeladására történt,
azaz a fal aránylag fiatal volt,
hivatalos engedéllyel, tehát csak
rövid időre épült, s mégis olyan volt,
mint ami saját romlását kéri...
S hogyha kérése nem lett volna
végleges, nyújtózna tovább a térben...

A férfi és a nő

(ON A ONA)

Úgy tűnt, a férfi
csak addig nagy gyónó,
amíg az irónia szivélyes,
s eltűri,
hogy a meg nem álmódott
elpusztítsa az álmot...
De ő fütyült az ígéretekre,
s kis híján elérte:
a halál
a szenvedély lendületében
se vétsen az igazságos
irgalom ellen...

Exodus

Ha valamit nem látunk előre,
a sorsot segítjük vele,
s feleslegesen,
mert ha mondjuk
az idő érettségéhez
nem egész öt év hiányzik,
a sors azt az öt évet is
kénytelen túlélni,
a rovásunkra, de nálunk nélkül.

Milyen sáros és tócsákkal teli
a galagonyakerítés melletti út!

TŐZSÉR ÁRPÁD fordításai